

УДК 656.13

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ АВТОМОБІЛЬНО-ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ

*Ю.В. Понеділок, С.Б. Кривошанко**Лозівська філія Харківського державного автомобільно-дорожнього коледжу*

Транспорт – специфічна галузь господарства. Він не створює, як інші виробничі сектори, нових матеріальних цінностей. Результатом роботи транспорту є переміщення вантажів і людей. Вантажний транспорт належить до виробничої сфери. Пасажирський, здійснюючи перевезення людей, належить до обслуговуючих галузей.

Важливість транспорту полягає в тому, що він забезпечує зв'язки між галузями, підприємствами, регіонами країни, зарубіжними державами. Без транспорту був би неможливий сам процес сучасного виробництва, для якого необхідні зв'язки щодо постачання сировини і продукції. Велика роль галузі у підвищенні рівня життя населення. Зайнято у транспорті близько 9.4% працюючих у господарському комплексі країни.

Для сучасного транспорту властива велика різноманітність видів, кожен з яких має свої специфічні виробничі особливості. Тому можна вважати його комплексом взаємопов'язаних галузей. Поділяють його на складові частини, передусім, за середовищем, в якому здійснюється переміщення вантажу чи людей.

Автомобільний транспорт є однією з найважливіших галузей народного господарства України. Немає практично жодного підприємства, яке б не користувалося послугами автомобільного транспорту. Саме тому сучасний правовий механізм перевезення вантажів та пасажирів автомобільним транспортом потребує теоретичного аналізу і стимулювання засадами цивільного та господарського права. До того ж, зростання обсягів автомобільних перевезень вантажів вимагає й удосконалення правових аспектів з цієї сфери економіки України.

Проблемними питаннями автомобільно - транспортної системи автомобільного транспорту є:

- недосконала система організації міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;

- викиди в атмосферу шкідливих речовин, що здійснюються автомобільним транспортом, що становлять 95 відсотків викидів;

- оновлення парку рухомого складу автомобільного транспорту відбувається повільними темпами - майже 70 відсотків рухомого складу є технічно та/або морально застарілими, а 50 відсотків автобусів експлуатуються більш як 10 років.

Органи державної статистики зазвичай у дослідженнях економічного розвитку країни, зокрема її транспортної галузі, наводять показники, що характеризують задоволений попит на послуги цієї сфери. Аналіз свідчить, що зростаючий попит на швидке, комфортне, економічне та безпечне перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом повністю не забезпечується, передусім через відсутність вітчизняної вантажної техніки для контейнерних перевезень і переміщення автошляхами інших великогабаритних вантажів, а також бракує сучасних автобусів і для міжміського, і для внутрішньоміського переміщення.

Недостатньо якісним є транспортно-експлуатаційний стан автомобільних доріг України. Оскільки наша країна має вигідне географічне положення, значна частина наявного потенціалу транспортної галузі задіяна у виконанні транзитних перевезень.

Отже, в умовах подальшого розкриття потенціалу України як транзитної держави та постійно зростаючого розвитку різноманітних перевезень, все більш загострюється питання про правове забезпечення цих процесів, що мають велике значення для різних аспектів життя сучасної людини. Особливою складовою правового регулювання процесів транспортування є необхідність законодавчого забезпечення цивільних відносин, що виникають у результаті перевезення вантажів автомобільним транспортом. Адже саме перевезення вантажів

автомобільним транспортом слід вважати найбільш динамічно розвиваючою галуззю у сфері транспортування.

В Україні більшість автомобільних доріг не відповідають європейським стандартам. Потрібна розбудова не менше 6 тис.км автобанів із загальними витратами як мінімум 30 млрд дол. Разом з тим дорожнє будівництво є невід'ємною частиною й одним із ефективних механізмів прискореного економічного розвитку країни.

Автомобілі беруть участь у вантажообігу всіх галузей народного господарства, забезпечуючи доставку всіх видів сировини, матеріалів, товарів і обладнання на території України та за її межами. В умовах ринкових відносин розвиток галузей споживчої кооперації безпосередньо пов'язаний з оптимізацією транспортного обслуговування. Від якості роботи автомобільного транспорту залежить перш за все: організація безперебійної торгівлі і задоволення потреб населення; рівень рентабельності торгівлі, громадського харчування, заготівель і виробничої діяльності; забезпечення необхідного обсягу товарообороту.

Якщо транспортна галузь після відповідного реформування поступово інтегруватиметься у європейську та світову транспортну мережу, то зможе виконати належну роль у розвитку економіки. Трансформація транспортних комунікацій в Україні сприятиме вирішенню найважливіших завдань сьогодення у зовнішньоторговельних операціях і дозволить збільшити обсяги міжнародних перевезень. Важливим тут вбачається дотримання вимог євростандартів, зокрема поступовий перехід до всеосяжного використання електронного документообороту та електронного цифрового підпису. Тому інтеграція національної транспортної інфраструктури в єдину транснаціональну мережу стає державним пріоритетом дій на найближчі роки.

Для розв'язання проблем автомобільно-транспортної системи необхідно:

- удосконалити систему державного управління у галузі автомобільного транспорту, підвищити якість та рівень безпеки перевезень пасажирів та вантажів;
- підвищити рівень безпеки перевезень пасажирів та вантажів ;
- удосконалити систему технічного регулювання допуску до експлуатації транспортних засобів і надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів шляхом визначення з урахуванням міжнародного законодавства вимог та процедури підтвердження відповідності конструкції та технічного стану транспортного засобу, надання послуг з технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів, перевезення пасажирів та вантажів;
- підвищити рівень екологічності та енергоефективності транспортних засобів;
- розробити нормативно-правові акти з питань управління перевезеннями пасажирів та вантажів, регулювання ринку транспортних послуг, допуску суб'єктів господарювання до ринку послуг з перевезення пасажирів та вантажів, забезпечення безпеки дорожнього руху, здійснення транзитних перевезень, посилення екологічних вимог.

Основними напрямками розвитку потенціалу автотранспортних послуг України на міжнародному ринку мають бути такі:

- створення законодавчої та нормативної бази, яка регламентуватиме умови роботи служб міжнародних автомобільних перевезень, пунктів автомобільного сервісу, їхню взаємодію з підприємствами галузей інфраструктури країни в процесі транспортного забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків;
- перехід на міжнародні стандарти і правила, що застосовуються при будівництві об'єктів автомобільного сервісу, транспортних комунікацій, при виробництві транспортних засобів;
- розробка нових правил надання сервісу для транспортних засобів і їхніх екіпажів за умов транспортно-експедиторського обслуговування ними вантажовласників;
- забезпечення безпечної роботи на транспорті всередині і за межами країни.

Отже, можна зробити висновок, що основні недоліки автомобільно-транспортної системи України: повільні темпи оновлення парку рухомого складу, недосконала система організації міжнародних перевезень, викиди в атмосферу шкідливих речовин, не

відповідність автомобільних доріг європейським стандартам та інше, описали шляхи вирішення існуючих проблем та модернізації всієї транспортної інфраструктури, основні з яких є удосконалення системи державного управління у даній галузі, удосконалення системи технічного регулювання допуску до експлуатації транспортних засобів, впровадження нормативно-правових актів з питань управління перевезеннями пасажирів.

Література:

1. Макаренко А.С. Особливості правового регулювання транспортно-експедиторської діяльності на автомобільному транспорті / А.С. Макаренко

2. Недокус М.О. Цивільно-правове регулювання перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом / М.О. Недокус // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Випуск 1. Том 1. – С. 163-166.

3. Апопій В.В., Міщук І.П., Ребицький В.М. та ін. Організація торгівлі: підручник; 2-ге вид., перероб. та доп. / за редакцією В.В. Апопія. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 616 с.

4. Кудрявцев В. Н. Закон, поступок, ответственность / В. Н. Кудрявцев – М. : Наука, 1986. – 448 с.